

BENDOVI DIJELE SUDBINU

Bez sentimenta, bez naknadne pameti i bez optimizma pamćenja.

Činjenice koje su gradile kontekst sedamdesetih godina prošloga stoljeća.

Prošlo je 25 godina od svršetka drugog svjetskog rata. Postoji Berlinski zid, postoje zemlje istočnog i zapadnog bloka, i postoje nesvrstane zemlje.

Sedamdesetih godina dvadesetog stoljeća u isto vrijeme postoje studentski nemiri, hippie-pokret, seksualna revolucija, početak globalizacije iz razvijenoga svijeta, a s druge strane nacionalni pokreti, siromašne zemlje, diktatori fašizma i komunizma.

Istovremeno postoje u kulturi socijalistički realizam i kapitalistički realizam. Slično izgledaju. U SFRJ razvijen je vrlo snažan amaterizam, narodna kultura. Tri politička bloka se natječu s kulturom. Internacionalni festivali, početni masovnih medija.

Prije upisa na Akademiju slušamo Bitlse, Stonse, Dorse, Dilana, Dženis i Hendriksa na Radio Luksemburgu. I svi učimo engleski. Teatar &TD je jedan od boljih europskih teataru. Zagreb ima jaku kulturnu scenu. Republike se natječu. Vrijeme je bendova. Skužio sam čovjeka po bendovima koje sluša.

Upisujem Akademiju kao amater s iskustvom teatra i dobrim temeljima, informiran.

Snovi se ruše. Ono što učimo i ono što smo očekivali potpuno se razlikuje.

Profesori ne znaju što bi s nama. A mi sumnjamo u sebe.

Ono što se meni čini dobro nije dobro njima. I obrnuto. "Ajde nam pokažite kako bi vi to napravili."

I pokazali smo. Mladen Vasary i ja ostajemo sami raditi poslije klase jer nas je strah. Radimo svoju prvu malu cjelinu koju pokazujemo predavačici scenskog pokreta Ivici Boban. "Evo, mi bi to ovako napravili." Njoj se to sviđa. Dorađujemo tu etudu i pokazujemo je cijeloj klasi. Iz toga nastaje ispit *Klaunovi 1 i 2*. Kazališni izričaj bio je izrazito fizička ekspresija. Fizički teatar je tada bio svjetski trend, a naš glumački trening bio je mješavina svega što smo vidjeli i što je gospođa Boban donijela sa usavršavanja u Moskvi.

Scenski pokret nam zapravo postaje glavni predmet, a glavni predmet sporedni. Ali ne svima. Tu se izdvajamo Vasary, Darko Srića i ja. S Ivicom Boban istražujemo što bi nam bio sljedeći korak. Što je ono što nas stvarno interesira. Ono što možemo zastupati. Dolazimo do činjenice obezvrijeđene riječi u teatarskom i društvenom životu. Javna je riječ je bila formalna jer se zbog nekih riječi moglo u zatvor. Riječ gubi unutarnju vrijednost načinom korištenja u društvu i medijima. Režemo članke iz novina i analiziramo ih. Čitamo Ionescove eseje na temu ispraznosti građanskoga govora. Tada gospođa Boban donosi Ionescov tekst od tri stranice *Les Salutations* koji nije bio niti preveden. Prvo čitanje nije izazvalo neko veliko oduševljenje. Ali intelektualni interes, da. Kako sad to prenijeti u konkretan scenski jezik. Počinje vrlo naporan i uporan rad. Kolektivni. U to vrijeme nama je bilo normalno da se u teatru glumi, piše, režira i koreografira. To je bilo takvo

Sletovska vježba u OŠ 7 Sekretara SKOJ-a, ja sam onaj što je otraga sagnut i ne vidi mu se glava

vrijeme. Meni je bilo normalno raditi u grupi kao što smo radili bendove kao klinci. Ivicu Boban nikad nisam niti doživljavao kao režiserku, već kao članicu benda, tima. Iz Pozdrava sam i izašao kad je gospođa Boban počela s režiserskim manipulacijama oko *Hekube* i iznevjerila dogovor o dogovaranju sadržaja koji grupa treba raditi. Tvrđio sam – kako onda, tako i danas – kako su bendovi pošteniji od teatarskih grupa, jer bendovi dijele sudbinu. Napravili smo javni ispit *Pozdravi*. Svjetska praznjava bila je na Dubrovačkim ljetnim igrama pred samim Ionescom. Vjeran Zuppa, ravnatelj Teatra &TD, uvrstio je predstavu

na redovni repertoar. Sve ostalo je povijest. S dvadeset godina doživjeli smo svjetski uspjeh i saznanje kako je bilo gdje na svijetu jednako teško napraviti dobru predstavu. Rad daje rezultate. Grupe traju onoliko dugo koliko dijele istu sudbinu.

Doc. Željko Vukmirica,
Treći gospodin iz grupe Pozdravi